

Motieven van migranten uit Sub-Sahara Afrika

De Verenigde Naties hebben de jaren 2015 tot 2024 uitgeroepen tot het Internationale Decennium voor Mensen van Afrikaanse Afkomst. Op die manier vragen zij aandacht voor de erkenning, gerechtigheid en ontwikkeling van deze bevolkingsgroep. Ook in Nederland wonen mensen van Afrikaanse herkomst. Uit welke landen komen zij precies en waarom hebben ze zich in Nederland gevestigd?

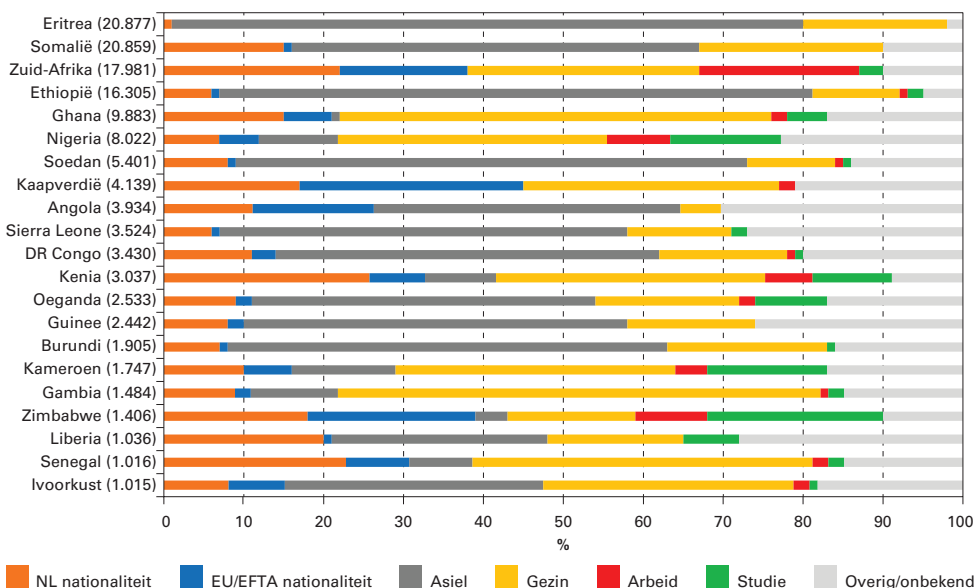
Het land waar de meeste Afrikaanse Nederlanders hun wortels hebben is Marokko (Noord-Afrika). Deze groep maakt stevast onderdeel uit van onderzoek. Er is minder bekend over personen uit Afrika ten zuiden van de Sahara (Sub-Sahara Afrika). Ongeveer 290.000 inwoners van Nederland zijn van Sub-Saharaanse herkomst (1,6 procent van de bevolking). Van hen zijn 180.000 personen in Sub-Sahara Afrika geboren ('migranten'), 110.000 personen hebben ouders die daar vandaan komen maar zijn zelf in Nederland geboren ('de tweede generatie'). Sub-Saharaanse migranten vormen een betrekkelijk nieuwe bevolkingsgroep. Een kleine 40.000 van hen zijn voor 1999 geïmmigreerd en ongeveer 140.000 in of na dat jaar.

Sinds 1999 stelt de Immigratie- en Naturalisatiedienst vast met welke motieven mensen zich in Nederland vestigen. Dat gebeurt alleen voor mensen zonder EU- of EFTA-nationaliteit, aangezien zij een verblijfsvergunning moeten aanvragen. Mensen die een asielprocedure hebben doorlopen krijgen het motief 'asiel', mensen wier ouders, partner of kinderen zich al eerder in Nederland hadden gevestigd krijgen het motief 'gezin', mensen die vanwege hun werk zijn geïmmigreerd het motief 'arbeid' en mensen die als student naar Nederland zijn

gekomen het motief 'studie'. Daarnaast is er een groep met 'overige' motieven, waaronder mensen die ten tijde van de immigratie bijvoorbeeld als au pair gingen werken, een medische behandeling ondergingen, economisch inactief waren, geadopteerd zijn of van wie het motief onbekend was.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft onderzocht hoe migratiemotieven verschillen naar geboorteland (zie figuur). Wat opvalt is dat een aanzienlijk deel van de Sub-Saharaanse migranten ten tijde van de immigratie een Nederlandse of andere EU/EFTA-nationaliteit had. Deze groep omvat onder meer het nageslacht van Europese emigranten, de kinderen van diplomaten en ontwikkelingswerkers, en immigranten die voor aankomst in een ander Europees land waren genaturaliseerd. Van de mensen die in Zuid-Afrika, Zimbabwe of Kaapverdië zijn geboren en sinds 1999 in Nederland wonen vormt deze groep ongeveer 40 procent. Sub-Saharaanse migranten zonder EU/EFTA-nationaliteit hebben zich met zeer uiteenlopende motieven in Nederland gevestigd. Van de mensen uit Eritrea, Ethiopië, Soedan en Burundi is de meerderheid vanwege asiel geïmmigreerd; bij de andere negentien herkomstlanden vormen

Migratiemotieven naar geboorteland, Nederland (2022)

Noot: Standcijfers van personen die zich in of na 1 januari 1999 in Nederland hebben gevestigd en er op 1 januari 2022 wonen. Tussen haakjes het aantal personen, in de staven de verdeling van migratiemotieven. Voor personen met een Nederlandse of andere EU/EFTA-nationaliteit is geen migratiemotief geregistreerd. Bij meerdere migratiebewegingen van een persoon is het motief ten tijde van de eerste immigratie leidend.

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

Een abonnement op DEMOS is gratis. U kunt uw aanvraag indienen via: demos@nidi.nl of via onze site: nidi.nl/nl/demos/

Bij gehele of gedeeltelijke overname van artikelen dient men een volledige bronvermelding te gebruiken. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar. De personen op de foto's komen niet in de tekst voor en hebben geen relatie met hetgeen in de tekst wordt beschreven.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Harry van Dalen, hoofdredacteur Peter Ekamper, (web)redacteur Nico van Nimwegen, redacteur Lin Rouvroye, redacteur Juil Spaan, redacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage
Telefoon	(070) 356 52 00
E-mail	demos@nidi.nl
Internet	https://nidi.nl/demos
Abonnementen	gratis
Druk	Koninklijke Van der Most
Opmaak	www.up-score.nl

vluchtelingen juist een minderheid. Mensen uit Gambia en Ghana zijn vooral vanwege gezinshereniging en gezinsvorming geïmmigreerd. Mensen uit Zuid-Afrika zijn relatief vaak voor werk geïmmigreerd. En onder mensen uit Zimbabwe, Kameroen en Nigeria bevinden zich betrekkelijk veel (voormalige) studenten. Uit het CBS-onderzoek blijkt dat het migratiemotief belangrijk is voor iemands maatschappelijke positie. Zo doen leerlingen die naar Nederland zijn gevlucht het op school minder goed dan leerlingen die hier als gezinsmigrant zijn gekomen en zijn arbeidsmigranten vaker werkzaam dan mensen die zich hier voor hun studie hebben gevestigd. Zodoende biedt dit onderzoek nieuw inzicht in de demografie van mensen afkomstig uit Afrika ten zuiden van de Sahara.

Bram Hogendoorn, Centraal Bureau voor de Statistiek, e-mail: b.hogendoorn@cbs.nl
Kirsten van Houdt, Centraal Bureau voor de Statistiek, e-mail: k.vanhoudt@cbs.nl

LITERATUUR:

- CBS (2023). Inwoners met herkomst Sub-Sahara Afrika: De sociaaleconomische positie van personen in Nederland met herkomst Afrika ten zuiden van de Sahara. CBS online publicatie.